

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2023-2025

Kunnanhallitus 31.10.2022 § 189
314/02.02.00/2022

Valmistelija

kansliapäällikkö jouni.nieminen@karkola.fi, puh. 044-770 2206
talouspäällikkö markus.saarikivi@karkola.fi puh. 044-770 2113

Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on myös hyväksyttävä kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosat sekä investointi- ja rahoitusosa.

Liitteinä ovat kunnanhallituksen toimialan käyttötalouden suunnitelma vuodelle 2023, talousarvion tuloslaskelma 2023 ja taloussuunnitelma vuosille 2023-2025. Koko talousarviokirja esitellään kunnanhallitukselle pormestarin työpajassa ma 21.11.2022.

Vuoden 2023 talousarvioesityksessä kunnan toimintakulut sekä verotulot ja valtionosuudet pienentyvät merkittävästi hyvinvointialueuudistukseen liittyen. Talousarvioesityksessä vuosikate ei riitä kattamaan investointien myötä kasvanutta noin 1,5 Meur poistoerää, jolloin talousarvioluonnoksen tulos on 385 000 euroa alijäämäinen.

Suunnitelmavuosien 2024 ja 2025 poistot ovat noin 1,55 Meur tasolla ja myös suunnitelmavuodet uhkaavat jäädä alijäämäisiksi ilman talouden tasapainottamiseen liittyviä sopeuttamistoimia.

Kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee talousarvion vahvistamisen yhteydessä päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Vuosille 2024-2025 laadittu taloussuunnitelma osoittaa, että suunnitelma-
vuosien alijäämä voidaan kattaa edellisten kausien ylijäämillä, mutta tarve taloutta parantaviin toimiin vuosien 2024 ja 2025 talousarvioita laadittaessa on ilmeinen.

Vuoden 2023 talousarvion valmistelun rinnalla on tehty Valtiokonttorin Kuti-raportoinnin tehostamiseen liittyvää laskentatunnisteiden uudistamista. Tehdyillä muutoksilla on vaikutuksia vuoden 2023 talousarvion suoraan vertailtavuuteen aiempien talousarvioiden kanssa.

Hyvinvointialueuudistuksen vuoksi tuloveroprosentit on kiinnitetty Suomessa poikkeuksellisesti kahdeksi vuodeksi vuoden 2023 loppuun saakka. Vuoden 2023 tuloveroprosentiksi on määrättävä vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä.

Kunnan tuloveroprosentti on HVA-uudistuksen myötä 9,36. Muut vuoden 2023 verotulokertymät on laskettu nykyisten veroprosenttien mukaan. yleinen kiinteistöveroprosentti 1,35, vakituisten asuinrakennusten 0,60, muiden kuin vakituisten asuinrakennusten 1,2 ja rakentamattomien rakennuspaikkojen 4,35.

Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä noin 9,7 miljoonaa euroa. Verot kirjataan maksuperusteisesti, joten tuloarvio perustuu maksettaviin tilityksiin, eikä verotettavien tulojen kasvuun.

Valtionosuudet on esitetty tämän hetkisen Kuntaliiton tuottaman ennusteen mukaan ja ovat noin 1,4 Meur.

Kunta on vuoden 2022 aikana saanut historiansa suurimman investointien kokonaisuuden valmiiksi, kun yhteinäiskoulun kaksi osaa ja sen yhteyteen rakennetut kirjasto ja liikuntahalli on kaikki saatu käyttökuntoon. Merkittävänä investointikohteena jatkuu vielä siirtoviemärin rakentaminen.

Suuret investoinnit vaikuttavat kunnan lainanottotarpeeseen. Lainamäärä tulee kasvamaan vuoden 2023 aikana yhteensä noin 30 miljoonaa euron tasolle, joka tarkoittaa noin 6 800 euroa / asukasta. Varsinaisen lainan lisäksi korkoriskiä aiheuttavat leasing-sopimukset.

Tasapainoisen talouden ehtona suunnitelmakaudella on toimintatuottojen kasvattaminen, toimintakatteen matala kasvu, pieni korkotason nousu ja investointien tehokas toteutus.

Esittelijä	pormestari Markku Koskinen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus keskustelee vuoden 2023 talousarviosta ja vuosien 2024 - 2025 taloussuunnitelmasta. Kunnanhallitus päättää pitää talousarvion valmisteluun keskittyvän pormestarin työpajan ma 21.11. klo 17 alkaen.
Päätös	<p>Pormestari muutti päätösehdotustaan seuraavasti:</p> <p>Kunnanhallitus keskustelee vuoden 2023 talousarviosta ja vuosien 2024 - 2025 taloussuunnitelmasta.</p> <p>Kunnanhallitus päättää pitää talousarvion valmisteluun liittyvän ylimääräisen kunnanhallituksen kokouksen 21.11. klo 17:00. Lisäksi kunnanhallitus päättää, että kokoukseen kutsutaan toimialajohtajat sekä Teknisen lautakunnan, Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan ja Ympäristölautakunnan puheenjohtajat.</p> <p>Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.</p>
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Kunnanhallitus 21.11.2022 § 202 314/02.02.00/2022	
Valmistelija	kansliapäällikkö jouni.nieminen@karkola.fi, puh. 044-770 2206 talouspäällikkö markus.saarikivi@karkola.fi puh. 044-770 2113

Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on myös hyväksyttävä kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosat sekä investointi- ja rahoitusosa.

Liitteenä on talousarviokirja vuodelle 2023 ja suunnitelmavuosille 2024-2025.

Vuoden 2023 talousarvioesityksessä kunnan toimintakulut sekä verotulot ja valtionosuudet pienentyvät merkittävästi hyvinvointialueuudistukseen liittyen. Talousarvioesityksessä vuosikate ei riitä kattamaan investointien myötä kasvanutta noin 1,5 Meur poistoerää, jolloin talousarvioesityksen tulos on 451 000 euroa alijäämäinen.

Suunnitelmavuosien 2024 ja 2025 poistot ovat noin 1,55 Meur tasolla ja myös suunnitelmavuodet uhkaavat jäädä alijäämäisiksi ilman talouden tasapainottamiseen liittyviä sopeuttamistoimia.

Kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee talousarvion vahvistamisen yhteydessä päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Vuosille 2024-2025 laadittu taloussuunnitelma osoittaa, että suunnitelma-
vuosien alijäämä voidaan kattaa edellisten kausien ylijäämillä, mutta tarve taloutta parantaviin toimiin vuosien 2024 ja 2025 talousarvioita laadittaessa on ilmeinen.

Vuoden 2023 talousarvion valmistelun rinnalla on tehty Valtiokonttorin Kuti-raportoinnin tehostamiseen liittyvää laskentatunnisteiden uudistamista. Tehdyillä muutoksilla on vaikutuksia vuoden 2023 talousarvion suoraan vertailtavuuteen aiempien talousarvioiden kanssa.

Hyvinvointialueuudistuksen vuoksi tuloveroprosentit on kiinnitetty Suomessa poikkeuksellisesti kahdeksi vuodeksi vuoden 2023 loppuun saakka. Vuoden 2023 tuloveroprosentiksi on määrättävä vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä.

Kunnan tuloveroprosentti on HVA-uudistuksen myötä 9,36. Muut vuoden 2023 verotulokertymät on laskettu nykyisten veroprosenttien mukaan. yleinen kiinteistöveroprosentti 1,35, vakituisten asuinrakennusten 0,60, muiden kuin vakituisten asuinrakennusten 1,2 ja rakentamattomien rakennuspaikkojen 4,35.

Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä noin 9,7 miljoonaa euroa. Verot kirjataan maksuperusteisesti, joten tuloarvio perustuu maksettaviin tilityksiin, eikä verotettavien tulojen kasvuun.

Valtionosuudet on esitetty tämän hetkisen Kuntaliiton tuottaman ennusteen mukaan ja ovat noin 1,4 Meur.

Kunta on vuoden 2022 aikana saanut historiansa suurimman investointien kokonaisuuden valmiiksi, kun yhteinäiskoulun kaksi osaa ja sen yhteyteen rakennetut kirjasto ja liikuntahalli on kaikki saatu käyttökuntoon. Merkittävänä investointikohteena jatkuu vielä siirtoviemäriin rakentaminen.

Suuret investoinnit vaikuttavat kunnan lainanottotarpeeseen. Lainamäärä tulee kasvamaan vuoden 2023 aikana yhteensä noin 29 miljoonaa euron tasolle, joka tarkoittaa noin 6 800 euroa / asukasta. Varsinaisen lainan lisäksi korkoriskiä aiheuttavat leasing-sopimukset.

Tasapainoisen talouden ehtona suunnitelmakaudella on toimintatuottojen kasvattaminen, toimintakatteen matala kasvu, pieni korkotason nousu ja investointien tehokas toteutus.

Esittelijä	pormestari Markku Koskinen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus keskustelee vuoden 2023 talousarviosta ja vuosien 2024 - 2025 taloussuunnitelmasta. Kunnanhallitus jatkaa asian käsittelyä seuraavassa kokouksessa 28.11.2022.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin seuraavalla lisäyksellä: Kunnanhallitus edellyttää, että virkamiesjohto esittää kansliapäällikön johdolla laaditun sopeutussuunnitelman 28.11.2022 kokoukseen, jossa vuoden 2023 taloudellinen tulos on ylijäämäinen.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Kunnanhallitus 28.11.2022 § 206 314/02.02.00/2022	
Valmistelija	kansliapäällikkö jouni.nieminen@karkola.fi, puh. 044-770 2206 talouspäällikkö markus.saarikivi@karkola.fi puh. 044-770 2113

Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on myös hyväksyttävä kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosat sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvio vuodelle 2023 sekä taloussuunnitelma vuosille 2023 - 2025 on esityslistan liitteenä.

Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 21.11.2022 (§ 202) edellyttää, että virkamiesjohto esittää kansliapäällikön johdolla laaditun sopeutussuunnitelman vuoden 2023 talousarvioesitykseen kunnanhallituksen 28.11.2022 kokouksessa.

Toimialajohtajat ovat laatineet kanslipäällikön johdolla kunnanhallitukselle sopeutussuunnitelman, joka on jaettu kunnanhallitukselle sähköisessä kokousjärjestelmässä.

Esittelijä	pormestari Markku Koskinen
Päätösehdotus	<p>Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan vuoden 2023 talousarvion sekä taloussuunnitelman vuosille 2023 – 2025 huomioiden kunnanhallituksen päättämät eritellyt muutokset.</p> <p>Kunnanhallitus valtuuttaa taluspäällikön tekemään käsittelyssään päättämät muutokset talousarviokirjaan.</p>
Päätös	<p>Kunnanhallitus päätti esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan vuoden 2023 talousarvion sekä taloussuunnitelman vuosille 2023 - 2025 ottaen huomioon kunnanhallituksen päättämät eritellyt muutokset.</p> <p>Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan toimiala</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perusopetuksessa oppikirjojen sijaan hankitaan enemmän digioppimateriaaleja, kulujen vähennys 10 000 euroa (KP 1712) - Uimahallin kaikkien lippujen hintoja korotetaan yhdellä (1) eurolla, tuottojen lisäys 16 000 euroa (KP 1780) - Kirjaston DVD-levyjen hankintamäärärahaa vähennetään 2 000 euroa (KP 1735) - Nuorten työpajatoiminnasta vähennetään 30 000 euroa (KP 1760) - Palautetaan viikoittainen kasvituokapäivä kouluruokailuun, kulujen vähennys 7 000 euroa (KP 1712) <p>Yhteensä 65 000 euroa</p> <p>Teknisen lautakunnan toimiala</p> <ul style="list-style-type: none"> - Määräaikainen kaavasuunnittelija, palkkavarauksen vähennys 13 500 euroa (KP 1920) - Metsän myyntituottaja lisätään 10 000 euroa (KP 1940) - Määräaikaisten tuntipalkkojen varausta pienennetään 61 770 euroa (KP 1930) - Kärkölän Veden rakentamismaksutuloja lisätään 30 000 euroa (KP 1981 ja KP 1982) <p>Yhteensä 115 270 euroa</p> <p>Ympäristötoimiala</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ilmastokoordinaattorin määrärahavaraus poistetaan 5 000 euroa (KP 1891) - Sähköisen asioinnin kehittämiskustannukset jaksotetaan kahdelle vuodelle, kulujen vähennys 8 500 euroa (KP 1891) <p>Yhteensä 13 500 euroa.</p> <p>Kunnanhallituksen toimiala</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tonttien myyntituottoja lisätään 15 000 euroa (KP 1515) - Toimikuntien kokousmäärärahavaraus vähennetään 5 000 euroa (KP 1305) - Määräaikaisten palkkavarauksista vähennetään 20 730 euroa (KP 1315) - Whistle blowing -ilmoituskanavan käyttöönottoa siirretään, säästetään 3 500 euroa (KP 1315) - Eduhouse digitaalinen koulutuspalvelu irtisanotaan, säästetään 4 200

euroa (KP 1315)

- Konsernin omistajaohjauksen kehittäminen, vähennetään 10 000 euroa (KP 1315)
  - Digiturvapalvelujen kehittäminen, vähennetään 10 000 euroa (KP 1315)
  - Markkinoinnin myyntituottojen lisätään 5 000 euroa (KP 1310)
  - ICT ja atk-palvelut, vähennetään 10 000 euroa (KP 1310)
  - Muut asiantuntijapalvelut, vähennetään 10 000 euroa (KP 1310)
  - Koneiden ja laitteiden vuokrat, vähennetään 10 000 euroa (KP 1310)
  - Mainostuloja lisätään 50 000 euroa (KP 1380)
  - Yhteistoimintaosuuksien maksuosuutta korotetaan 4 600 euroa (KP 1315)
- Yhteensä 148 830 euroa.

Kunnanhallitus päätti valtuuttaa talouspäällikön tekemään tarvittavat muutokset talousarviokirjaan.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Jakelu

talouspäällikkö, toimialajohtajat, valtuusto

Kunnanvaltuusto 12.12.2022 § 49
314/02.02.00/2022

Esittelijä

kunnanhallitus

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto päättää, että se hyväksyy liitteenä olevan vuoden 2023 talousarvion sekä taloussuunnitelman vuosille 2023 - 2025 ottaen huomioon kunnanhallituksen päättämät eritellyt muutokset.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan toimiala

- Perusopetuksessa oppikirjojen sijaan hankitaan enemmän digioppimateriaaleja, kulujen vähennys 10 000 euroa (KP 1712)
  - Uimahallin kaikkien lippujen hintoja korotetaan yhdellä (1) eurolla, tuottojen lisäys 16 000 euroa (KP 1780)
  - Kirjaston DVD-levyjen hankintamäärärahaa vähennetään 2 000 euroa (KP 1735)
  - Nuorten työpajatoiminnasta vähennetään 30 000 euroa (KP 1760)
  - Palautetaan viikoittainen kasvirokapäivä kouluruokailuun, kulujen vähennys 7 000 euroa (KP 1712)
- Yhteensä 65 000 euroa

Teknisen lautakunnan toimiala

- Määräaikainen kavasuunnittelija, palkkavarauksen vähennys 13 500 euroa (KP 1920)
  - Metsän myyntituottaja lisätään 10 000 euroa (KP 1940)
  - Määräaikaisten tuntipalkkojen varausta pienennetään 61 770 euroa (KP 1930)
  - Kärkölän Veden rakentamismaksutuloja lisätään 30 000 euroa (KP 1981 ja KP 1982)
- Yhteensä 115 270 euroa

Ympäristötoimiala

- Ilmastokoordinaattorin määrärahavaraus poistetaan 5 000 euroa (KP 1891)

- Sähköisen asioinnin kehittämiskustannukset jaksotetaan kahdelle vuodelle, kulujen vähennys 8 500 euroa (KP 1891)
Yhteensä 13 500 euroa.

Kunnanhallituksen toimiala

- Tonttien myyntituottoja lisätään 15 000 euroa (KP 1515)
- Toimikuntien kokousmäärärahavaraus vähennetään 5 000 euroa (KP 1305)
- Määräaikaisten palkkavarausta vähennetään 20 730 euroa (KP 1315)
- Whistle blowing -ilmoituskanavan käyttöönottoa siirretään, säästetään 3 500 euroa (KP 1315)
- Eduhouse digitaalinen koulutuspalvelu irtisanotaan, säästetään 4 200 euroa (KP 1315)
- Konsernin omistajaohjauksen kehittäminen, vähennetään 10 000 euroa (KP 1315)
- Digiturvapalvelujen kehittäminen, vähennetään 10 000 euroa (KP 1315)
- Markkinoinnin myyntituottojen lisätään 5 000 euroa (KP 1310)
- ICT ja atk-palvelut, vähennetään 10 000 euroa (KP 1310)
- Muut asiantuntijapalvelut, vähennetään 10 000 euroa (KP 1310)
- Koneiden ja laitteiden vuokrat, vähennetään 10 000 euroa (KP 1310)
- Mainostuloja lisätään 50 000 euroa (KP 1380)
- Yhteistoimintaosuuksien maksuosuutta korotetaan 4 600 euroa (KP 1315)
Yhteensä 148 830 euroa.

Päätös

Keskustelun kuluessa tehtiin kaksi kannatettua vastaehdotusta:

1. Santeri Nousjoki esitti Kauko Issakaisen ja Liisa Korpelan kannattamana, että poistetaan Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan toimialan eritellyistä muutoksista kohta; Palautetaan viikoittainen kasviruokapäivä kouluruokailuun, kulujen vähennys 7 000 euroa
2. Matti Sallila esitti Kauko Issakaisen ja Liisa Korpelan kannattamana, että lisätään Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan toimialan muutoksiin teksti, että poistetaan Kärkölän koulun ruokalan käytöstä tarjottimet.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja esitti selostukset keskustelun kuluessa tehdyistä ehdotuksista, mikä hyväksyttiin ja totesi, että keskustelun kuluessa oli tehty esittelijän esityksestä kaksi poikkeavaa kannatettua esitystä, joten on suoritettava äänestykset.

Ensin äänestettiin Santeri Nousjoen vastaehdotuksesta: poistetaan Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan toimialan eritellyistä muutoksista kohta; Palautetaan viikoittainen kasviruokapäivä kouluruokailuun, kulujen vähennys 7 000 euroa.

Puheenjohtaja esitti äänestyksen toimitettavaksi nimenhuutoäänestyksenä, mikä hyväksyttiin ja teki seuraavan hyväksytyn äänestysesityksen: ne, jotka kannattavat hallituksen esityksen hyväksymistä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Santeri Nousjoen esityksen hyväksymistä, äänestävät EI.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä, äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä, annettiin 14 JAA-ääntä, 6 EI-ääntä ja 3 tyhjää.

Puheenjohtaja julisti kunnanvaltuuston päätökseksi tulleen

kunnanhallituksen esityksen.

Toisena äänestettiin Matti Sallilan vastaehdotuksesta: lisätään teksti Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan toimialan esitettyihin muutoksiin, että poistetaan Kärkölän koulun ruokalan käytöstä tarjottimet.

Puheenjohtaja esitti äänestyksen toimitettavaksi nimenhuutoäänestyksenä, mikä hyväksyttiin ja teki seuraavan hyväksytyn äänestysesityksen: ne, jotka kannattavat hallituksen esityksen hyväksymistä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Matti Sallilan esityksen hyväksymistä, äänestävät EI.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä, äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä, annettiin 8 JAA-ääntä, 11 EI-ääntä ja 4 tyhjää.

Puheenjohtaja julisti kunnanvaltuuston päätökseksi tulleen kunnanhallituksen esityksen hyväksyä liitteenä oleva vuoden 2023 talousarvio sekä taloussuunnitelma vuosille 2023 – 2025 sillä tekstilisäyksellä, että lisätään Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan toimialan muutoksiin teksti; poistetaan Kärkölän koulun ruokalan käytöstä tarjottimet.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Jakelu

toimialajohtajat
taluspäällikkö